

वन विभागातर्गत महत्वाच्या स्थळांना भेट देणाऱ्या
सन्माननिय व्यक्तींना वन अतिथी (Forest Guest)
म्हणून दर्जा देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्र. एफएसटी-०१/१६/प्र.क्र.३७/फ-४
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक :- २१ एप्रिल, २०१६.

संदर्भ:- सामान्य प्रशासन विभाग, अधिसूचना क्र. एसजीआर. १००२/६८८/प्र.क्र.९२/३१
दि.०१.०१.२००४.

प्रस्तावना :-

राज्याला उत्तम असे वनवैभव आणि निसर्गसंपदा लाभलेली आहे. त्यामध्ये राष्ट्रीय उद्याने, अभयारण्ये, व्याघ्र प्रकल्प, थंड हवेची ठिकाणे, धार्मिक स्थळे, इत्यादींचा सामावेश आहे. नेहमीच्या धकाधकीच्या जीवनातून काही काळ विरंगुळा मिळावा आणि निसर्ग सौंदर्याचा निर्भळ आनंद लुटता यावा म्हणून अशा ठिकाणी वन, वन्यजीव, पर्यावरण आणि निसर्गप्रेमी भेट देत असतात. विशेषतः नामांकित व ख्यातनाम व्यक्तींनी अशा ठिकाणी भेटी दिल्यास या स्थळांची जनमाणसांत प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्षरित्या व्यापक प्रचार आणि प्रसिध्दी होते.

मान्यवर लोकांच्या अशा ठिकाणांच्या भेटींमुळे या जागा पर्यटन स्थळे म्हणून अधिक नावारूपाला येवू शकतात. त्यातून वन्य, वन्यजीव, निसर्ग आणि एकंदरीतच जैवविविधतेबद्दल लोकांच्या मनामध्ये अधिक आस्था, प्रेम आणि जिद्दाळा निर्माण होण्यास मदत होते. पर्यावरण आणि परिस्थितीकीय (Eco System) समतोल आणि संतुलन यासंदर्भात देखील जागृती होते. निसर्गाने मुक्तहस्ताने उधळण केलेल्या अशा नाविण्यपूर्ण ठिकाणांकडे सर्वसामान्य लोक देखील मोठ्या संख्येने आकर्षित होऊ शकतात. अशा ठिकाणी भेटी देणाऱ्या पर्यटकांना येणारा अनुभव त्यांच्यासाठी पर्वणी असते. त्यातून राज्याचे महसूली उत्पन्न वाढण्यास मदत होऊ शकते. त्याच बरोबर तरुणांना आणि स्थानिक लोकांना रोजगाराच्या विविध संधी उपलब्ध होतील. राज्याच्या विकासाला व प्रगतीला त्यातून हातभार लागेल.

वर नमुद केल्याप्रमाणे नामांकित व ख्यातनाम व्यक्तींनी महत्वाच्या वन आणि निसर्ग स्थळांना भेटी दिल्यामुळे वन/पर्यटन विकासास चालना मिळून या ठिकाणी अधिक पर्यटक आकर्षित होतील या कारणास्तव अशा सन्माननिय व्यक्तीस वन अतिथी म्हणून दर्जा देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय :-

प्रस्तावनेत नमुद केल्याप्रमाणे राज्यातील व राज्याबाहेरील नामांकित व्यक्तींनी वन विभागातर्गत महत्वाच्या ठिकाणी भेट देण्याची इच्छा व्यक्त केल्यास त्यांना वन अतिथी म्हणून दर्जा देण्याबाबतच्या प्रस्तावास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. या संदर्भात पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

- १) सन्माननीय व्यक्तिकडून या विषयाची विनंती वन विभागास थेट प्राप्त झाल्यास त्यावर सन्माननिय व्यक्त्याच्या दौऱ्याचा कार्यक्रम विचारात घेऊन त्यावर शासनाच्या मान्यतेने तातडीने निर्णय घेण्यात येईल.
- २) वन अतिथी म्हणून दर्जा देण्याबाबतचे प्रस्ताव प्रत्येक प्रकरणी निर्णय घेण्यासाठी मा.मंत्री (वने) हे अंतिम प्राधिकारी राहतील.
- ३) मान्यवर व्यक्त्याच्या अशा ठिकाणांच्या भेटीच्या वेळी स्वागत, परिवहन, निवास आणि भोजन व्यवस्था वन विभागामार्फत केली जाईल.

४) वर नमूद केल्याप्रमाणे वन अतिथी यांना सुविधा पुरविण्याचा कालावधी तीन दिवस इतका राहिल.

यासंदर्भात होणारा खर्च वन विभागाच्या विविध कार्यालयांसाठी आणि वन विभागांतर्गत मडंळे/महामंडळे यांच्याकडे उपलब्ध असलेल्या कार्यालयीन व अन्य सुयोग्य अशा लेखाशिर्षांतर्गत तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०४२११५५२५३१९९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डी.एल. थोरात)
सहसचिव (वने)

प्रत

१. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (महसूल), मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव व मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. अपर मुख्य सचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. खाजगी सचिव, मा. मंत्री (वने), मंत्रालय, मुंबई
८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र वन विकास महामंडळ, नागपूर
९. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१०. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
११. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व महासंचालक सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१२. सर्व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, वनभवन नागपूर
१३. सर्व अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१४. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) सर्व
१५. मुख्य वनसंरक्षक तथा उपमहासंचालक, सामाजिक वनीकरण (सर्व)
१६. उपसंचालक, सामाजिक वनीकरण (सर्व)
१७. वनसंरक्षक (सर्व)
१८. उप वनसंरक्षक (सर्व)

त्यांना विनंती करण्यात येते की, वरील शासन निर्णयातील सूचना आपल्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालयांच्या निदर्शनास आणून त्यानुसार कार्यवाही करण्याच्या सूचना देण्यात याव्यात.

वन विभागातील सर्व सह सचिव, विशेष कार्य अधिकारी, सर्व कार्यासन अधिकारी.

ह्यांना माहितीसाठी आणि मंत्रालय स्तरावर कार्यवाही करण्यासाठी पुढाकार घेणेबाबत.